

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, $\frac{1}{2}$ évre 6 frt, $\frac{1}{4}$ évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, $\frac{1}{2}$ évre 7 frt, $\frac{1}{4}$ évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 10 kr, minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDARÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

A reakció újabb színváltozása.

Arad, január 2.

A ki az emberi haladás ellenségeinek, a tömeg butaságára épített hatalmi törekvéseknek, a népszabadság ellen küzdő abszolutizmusnak, egyszóval a reakciónak természetrajzát a mai korból megírni fogja, becses anyagul dolgozhatja fel ennek az irányzatnak azon különböző megjelenési formáit, melyeket a váltakozó idők és alkalmakhoz képest az utóbbi években nálunk magára öltött, hogy a szabadelvű magyar közvélemény elementáris erejével sikeresen megküzdhessen.

Midőn pár évvel legelsőbbet a küzdőterre lépett, akkor Vaszary primás a Szent István társulati elnöki megnyitón mondott kenetteljes beszédében a liberalizmus, az emberi jogok, a lelkiismeret-szabadság behizelgő mezével rubázta föl s így vezette be a sorompók közé. Akkor azzal fujta meg a harci riadót, hogy ő a szülők természetes jogát fogja megvédeni a felekezeti, a vallás kényszer ellen. Még három éve sincs ennek, s ma már ugyanennek a reakciónak utolsó és legsúlyosabb vádjá a magyar kormány és törvényhozás ellen az, hogy ez utóbbi megakarja szüntetni a felekezeti kényszert s ezzel kivetköztetni a magyar államot a keresztényi jellegéből. A liberálizmus áruhájában harczolt a kötelező polgári házasság ellen is, midőn Apponyi Albert és Szapáry Gyula grófok a szükségbeli, Ugron pedig a fakultatív polgári házasságot, mint sokkal liberálisabb formát állították amazzal szembe.

A Zichy Nándor és Eszterházy Miklós Móríc grófok által vezérelt feudális főrendi ellenzék a vallás és közérkölcsök szent nevében lobogtatták a reakció zászlaját, míg legutóbb a reakció összes pártáryalatai a veszélyeztetett s a kormány politikája által állítólag elhanyagolt mezőgazdasági érdekek oltalmának ürügye alatt az agrarizmus köpenybe burkoltan igyekeztek a földbirtokosság józan és hazafias osztályába becsempészni a reakciót.

Nem kevésbé veszélyes és gonosz alakoskodása a katolikus autonómia czimen propagált országos szédelgés, melynek ürügye alatt a magyar király és a magyar nemzet szuveren jogainak egy részét akarná a római pápa számára konfiskálni.

Mindezen czimeken és formák alatt intézett támadásai közben mindig s mindenütt a szabadelvű pártnak zárt és átörhetetlen falanxát találta magával szemben a reakció. Hogy tehát a mostani kormány bukásával teljesen diadalmaszkodhassék, e párt megbontását tűzte ki a legközelebbi s legsürgősebb feladatául s erre a fuzió jelszavával lopódzott az irányadó körök háta mögé, hogy a veszélyben forgó kiegyezés megmentése- és

megvédésének tetszetős ürügye alatt magasabb befolyások igénybevételével a szabadelvű párt romjain annak széthulló töredékeiből a közjogi alapon álló pártok koalícióját megteremthesse. Ebben remélik a feudal-klerikális politika előharczósai magukhoz ragadhatni a vezér szerepet és a „salus reipublicae” bevált jelszavával a törvényes rend és béke főtartásának nevében és érdekében a reakciót előkészíteni s végkép diadalra segíteni.

Hogy mennyi erkölcstelenség és hazugság rejlik ezen napirendre erőszakolt mozgalomban, már abból is kitünik, hogy a magyar alkotmányosságot, a magyar állam önállóságát biztosító közjogi alapot sehonnan más felől nem fenyegeti veszély, mint épen csak azon urak és pártok részéről, kik a megmentésének ürügye alatt a fuziót akarják létrehozni.

Hiszen együtt voltak már egyszer a közjogi alapon álló pártok, és kik váltak ki belőle lassanként? Apponyival a nemzeti pártiak és utóbb Szapáryval a puroszok; és miért váltak ki belőle? mert a többség politikája és a törvény alkotás szabadelvű irányzata nem volt inyökre. Es miért akarnak ugyanezen disszidensek most újból egyesülni az anya párttal? azért hogy a közjogi alapon álló pártok liberális elemeit hozzák kisebbségbe, hogy ezeket szorítsák az oppozícióba s a törvényhozásban revízióval megindítandó konzervatív irányt inaugurálván a szabadelvűséget kárhoztassák a meddő ellenzékességre.

Eszük ágában sincs ezeknek az uraknak a fuzió révén a szabadelvű párttal őszintén és a már szentesített s még tárgyalás alatt levő törvények valamint a további reformok biztosítása céljából minden utógondolat nélkül szövetkezni. Erre mutat a konzervatív ellenzéki töredékek organumaiban a szabadelvűpárt és politika ellen folytatott támadásoknak folyton fokozódó s az őrjöngésig menő dühögése; különösen pedig a fuzió fő portálójának Szapáry Gyula grófnak lapjában leplezetlen nyíltsággal hirdetett roszhiszemű árulási szándék, melyet a „Hazánk” új évi számából mindazok épülésére, kik a fuziót esetleg komolyan vennék, pár sorban megismertetünk.

A szabadelvűpárt korifeusai uton-utfélen fennhangon hirdetgetik, hogy ők a fuziót forrón óhajtják, de elveikből egy mákszem sem akarnak tágitani. Részük-ről ez egy ügyes színjáték, mert jól tudják, hogy az ellenzék, mely egyházpolitikai küzdelmek és a kormány nagyon is nyílt korrupzionális rendszere által az országban népszerűséget nyert, ezen teljes kapitulációra és saját elveinek ily csufos feladására hajlandó nem lehet és soha nem lesz. Minden fuzió kölcsönös engedményeken alapul. Van számos liberális ember és a mellett jó hazafi szabadelvű párton, aki job-

ban szereti hazáját megkímélni a végzetes nyugtalanságtól, a melyeket az egyházpolitikai törvények ilyes merev alakban és szerencsétlen időpontban eső végrehajtása okozni fog, mintsem, hogy a végletekig ragaszkodják részletes intézkedésekhez. Ezek érzik magukban azon erőt, hogy saját kebelökből és a velök fuzionálandó pártok kebeléből képesek olyan vezérkart állítani, mely felér a mostanival és a mely nekik újlag győzelmeket, de ezentul erkölcsös eszközökkel és nem egyéni érdekű czélekből fog biztosítani.

Ime a fuzió, úgy a hogyan azt annak szóvivője, Szapáry Gyula gróf tervezi! Megalkuvás a szabadelvű reformok rovására azokkal, kik a szabadelvű pártban elveiket és vezéreiket elárulni készek és képesek, hogy ezek segélyével alakíttassék egy olyan kar, melyben Szapáry Gyula gróf és konzervatív elvtársai vinnék a vezér szerepet.

Nem fuzió ez, hanem nyíltan propagált árulás, nem a hazafias elemek tömörülése ez, hanem egy álcázott fondorlat, a reakció újabb színváltozása, melynek leple alatt az uralomra jutni törekszik.

BELFÖLD.

Az egyházpolitikai törvények ellen. Mint a „Vaterland”-nak jelentik, a legutóbb tartott püspöki értekezlet egyik határozata értelmében a magyar egyházmegyékhez közös pásztorlevelet fognak kibocsátani. Január közepére állítólag kilátásba van véve egy újabb országos értekezlet egybehívása s a katolikus néppárt megalakítása.

A válság.

— január 2.

A válságból való kibontakozás módozatairól nap-nap után változó hírek kerülnek forgalomba. Tegnapelőtt még erősen tartotta magát az a föltevés, hogy az új miniszteriumot gróf Khuen-Héderváry Károly fogja megalakítani. Tegnap már soha vesztett ez a föltevés a valószínűségéből. — Szabadelvű párti körökben legalább azt beszélnek, hogy gróf Khuen-Héderváry a legutóbbi napok során különböző politikai egyénekkal folytatott értekezéseiből azon következtetést vont le, hogy ez idő szerint ő a legalkothatnabb kabinetet az állandóságnak kilátásaival. Ismét előtérbe lép ennek folytán a b. Bány miniszterium eszméje, mely a szabadelvűpárt körében tudvalevőleg kezdettől fogva a legtöbb rokonszenvvel találkozott.

A szabadelvű pártkör nagytermének mindenik sarkában kényelmes pamlagok és zsölék vannak elhelyezve, a melyek egyenesen meginvitálni látszanak kisebb társaságokat a nagyteremben hullámzó csoportoktól félrevo-nulva társalgásra. Újév előestéjén is meghúzódott az egyik sarokba ilyen kis társaság, Gr. Khuen-Héderváry horvát bán, Széll Kálmán és b. Fejérváry honvé-

delmi miniszter alkották. Erdeklődésük tárgya egy könyv volt, amely közreadta a p o n y i Albert grófnak ujévi beszédét. Hogy mily véleményt alkottak róla az elolvasása után, nem tudni, de a szabadelvűpárt tagjai általában véve sokkal többet s egészen mást vártak Apponyi gróf beszédétől, mint amit benne találtak. Az egyetlen dolog, amit kiolvashatni véltek belőle, az, hogy Apponyi gróf i d e g e n k e d i k a fuziótól. Egyesek megjegyezték, hogy még ezt is nagy nehezen lehet a beszéd közönséges floskulusaiból kihámozni.

A „Neue Freie Presse“ ujévi számában a válságról azt írja, hogy a király elutazásával szünet állt be, melyet mindenféle kombinációk terjesztésére használnak föl. K h u e n - H é d e r v á r y gróf, ki a szabadelvű körben ismét megjelent, folytonos figyelemben részesül minden lépését ellenőrzik és az általános nézettel ellentétben — neki magának adnak számba oly nyilatkozatokat, melyek s a j á t j e l ő l t s é g e tekintetében n a g y k é t e l y t táplálnak. Megbizást még nem kapott s az eddigi információkhoz képest igen kétségesnek látszik, vajjon ily megbizást egyáltalán elvállal-e?

A „Budapesti Tudósító“ a válsággal hosszabb közleményben foglalkozik, amelyből közöljük a következőket:

Az 5 felségéhez meghívottak közül tán egyetlenegy sem foglalt állást a már kihirdetett egyházpolitikai törvények megváltoztatása, revíziója, vagy életbeléptetésének elhalasztása mellett. Még a két görög-keleti metropolita is abban a nézetben van, hogy a házassági jogról szóló törvény végrehajtása, különösen ami a házasságok kötését illeti, tulajdonképpen semmi nehézséggel sem fog járni, s hogy példának okáért még a görög-keleti lelkészek is az ő kánonjoguk értelmében akadálytalanul megköthetik előzőleg házasságukat a polgári házasság előtt. Csak a való perekre nézve merült fel ez az aggodalom, hogy tán sokan, akik polgárilag el vannak választva, nem fogják magukat azután egyháziilag is elválni.

Nem kevesebb határozottsággal vallják az irányadó politikusok majdnem mind azt a nézetet, hogy a még hátralevő két egyházpolitikai javaslatnak a sárkalatos elveket változtatlanul fenntartó, minél előbbi elintézése egyrésztől lehetséges, másrésztől pedig éppen a békés munkálkodás és az országgyűlés munkaprogramjának keresztülvitele érdekében sürgősen szükséges is, annál is inkább, mivel a parlamentnek sietnie kell, hogy hozzá fogjon a közigazgatási reform égető kérdésének megoldásához.

A szabadelvűpárt üdvözlései

— Eredeti tudósításunk. —

Budapest, január 1.

A szabadelvű párt tagjai ma délelőtt már fél tíz órakor nagy számmal gyülekeztek össze a kör helyiségében, köztük minden miniszter és államtitkár, a miniszterelnök kivételével, a ki magánlakásán várta a szabadelvű párt tagjait.

A párttagok kihajtottak B á n f f y Dezső bárónak, a képviselőház elnökének csömöri-uti lakására, akinek termében, míg a tagok egybegyűltek, élénk eszmecsere folyt.

Itt W l a s s i o s Gyusla képviselő a párt nevében a következő lendületes szavakkal üdvözölte a ház elnökét:

Wlassics beszéde.

„Nagyméltóságú Elnök ur! Mélyen tisztelt barátunk!

Ambár mi, mint a hagyományos magyar szabadság elveiért és irányáért lelkesen és erőlyesen küzdő politikai párt tagjai jelentünk

me, előttem, mégis az évforduló alkalmából benned mindenekelőtt a pártok felett álló magas parlamenti állás diszét és ehhez méltó tényszerű egyéni tulajdonaidat tiszteljük meg. (Eljenzés.) De örömmel ragadjuk meg ezt az ünneplés alkalmát arra is, hogy lelkünk egész világával, érzelmeivel, teljes közvetlenségével üdvözöljünk téged, mint a szabadelvű irány alapvető elveink egyik leghűbb letéteményesét, közéletünk egyik legtisztelendőbb és legszeretettebb vezéralakját. (Lelkes éljenzés.) Valóban nem tudjuk, hogy államférfiai tevékenység melyikével szereztél fényesebb érdemeket a hazáért, csak azt tudjuk, hogy mindenkor és mindenütt példás önzetlenséggel, férfiai tehetséged egész erejével és a „vir integer“ teljes kötelességtudásával dolgoztál imádott hazánk közjára; (Ugy van! Ugy van!) vezetői a lefolyt évben oly parlamenti tanácskozásokat, a melyek minden idők és minden népek történetében a parlamentek aranykorának lapjait töltik be. (Igaz! Ugy van!) Egy emberöltőn ritkán, többször semmi esetre, de mindig gyéren fordulnak elő oly kormányzati és törvényhozási időszakok, a melyeket a történetírő a nagy politikai korszakok közé soroz. — Ambár a mi szemeink előtt a politikai legendák s a mythosok kora le is tűnt, ambár a modern tudás és analízis legendába való hőskéket és a legendába való tetteket a történelmi kritika színvonaláról le is teszi; mégis az ebben a ridegnek, ebben az önzőnek, ebben a tulrealisnak jelzett évszázadban lefolyt a legreálisabb küzdelemről fel fogja jegyezni az igazságos történetírő, hogy az állami és nemzeti egységért való küzdelem a legfényesebb, a legeszményibb alakban jelentkezett: a szabadságért, az egyenlőségért, a felvilágosodottságért való küzdelem nemes alakjában. (Igaz! Ugy van! Elénk tetszés.) Felfogja jegyezni, hogy ezt a nemes küzdelmet vezette oly kormány, a mely megérdemelve viseli a nagy tehetségek és a nagy munka miniszteriumának megtisztelő melléknevét, (Igaz! Ugy van! Eljenzés.) mert még politikai ellenfelei is kénytelenek elismerni, hogy rövid két év alatt legalább is egy évtized munkásságának eredményét mutathatják fel — annak is dícséretére szolgálhatott volna ez — s hosszú idők politikai munkásságát pedig előkészítették, (Igaz! Ugy van!) de egyuttal klasszikus példáját mutatja ez a kormány minden kormányának és minden többi nemzetnek, miként kell a napolitikai küzdelem erejéte közt megőrizni az elvek integritását, miként kell gyakorolni a magasabb közéleti erkölcsöt kulturát. (Elénk tetszés és éljenzés.)

De ez az időszak többről is tett tanúságot: ez a rokonszóló, sokszor félreértett, legtöbbször félremagyarázott nép újra megmutatta — és ezzel a művelt világ előtt becsületben, tekintélyben és súlyban csak emelkedett, — hogy a szabadelvűség ebben a hazában nem elvont doktrínár eszme, hanem az állami és nemzeti létnek, a magyar közvéleményben, a politikai közérzetben, a magyar karakterben rejlő fentartó elem. (Elénk tetszés.) Ez az az örök eszme, amelytől a magyar nép politikai élete el nem fordult soha, ez az az örök eszme, a melyet (véreből), lelkéből kiölni nem lehet soha. (Ugy van!) Ily korszakhoz van fűzve, mélyen tisztelt barátunk a te fényesen betöltött elnöki tisztet; ha pedig leszálalt pártatlanságod, elnöki állásod piedesztáljáról, akkor hosszú pályád érlelte meggyőződésed egész hevével csüggtél a szabadelvűség harczba vitt zászlaján. Lelked szabad tekintete a vezér zászlaja felé fordult: „In hoc signo vinces.“ Megtörhetlen bizalmat a szabadelvűség diadala iránt új erőt öntött a csüggedésbe, bátrabb tette a nemzetet és lelkesebbé a lelkesedést. (Elénk tetszés és helyeslés.)

Csaknem észrevétlenül, dícsőséget soha sem keresve fáradoztál és sokat tettél eszméink győzedelméért: és ha a politikai élet közharczosának keble emelkedik arra, s gondolatok, hogy a sorok közt állhatott, midőn egyiket vívtuk a legszebb és legnemesebb küzdelmeknek, mennyivel több jogod lesz neked, a kötelességet példásan teljesített elnöknek, az első sorban álló államférfinak, visszagondolni a szép napok küzdelmeire.

Tulszinezett vonásokat nem szeretek használni, de az igazság mondatja velem, hogy ezredéves fennállásunk emlékére alkothatunk fényesnél-fényesebb remekműveket, de oly

szimbolum nem fog a század végéről a jövő évezredbe beragyogni, mint annak a kitartó, céltudatos, elhű politikai munkának szimboluma, melylyel csaknem a modern Magyarország új alapjait raktuk le. (Elénk tetszés.) Leragogy erről a szimbolumról a dícsőségesen uralkodó legalkalmasabb király hervadatlan glóriája. (Lelkes éljenzés.) Legyen is e szimbolum mindég erőnk új forrása, politikai életünk irányzója. Nekünk, pártunknak a jövő irányát, ez a szimbolum, és az eddig követett szabadelvű politika zavartalan folytonosságához való törhetetlen ragaszkodás szabadjá meg. (Elénk helyeslés.) A mely kormány ezt a politikai irányt követi, azt a kormányt mi is hűen támogatjuk, mert mi alapvető elvek körül csoportosulunk (Igaz! Ugy van!) és egyedüli célunk az, hogy legjobb meggyőződésünk szerint a hazának szolgáljunk. (Elénk helyeslés.) Ettől az iránytól azonban, a melyet őseink csaknem végrendeletileg nemzedékről nemzedékre szolgáló politikai végrendeletben hagytak ránk, nem tértünk el soha, és nem fogunk eltérni soha. (Igaz! Ugy van!) Hiába vádoltak minket ellenfeleink avval, hogy a szocializmus utvesztőjébe tévelyegtünk. Ellenkezőleg, mi az általunk követett irányunkkal éppen meg akartuk menteni hazánkat attól, hogy a radikalizmus vagy a retrográd irány uralomra jusson. (Elénk tetszés és helyeslés.)

Mi ugy vagyunk meggyőződve, hogy csak a szabadelvű irány követése mellett tudtuk és tudjunk megvédeni a politikai alkotás, a közegezés alaptörvényeit, a melyhez mi minden utógondolat nélkül ragaszkodunk, és a mely a mi állami létünk, továbbá a monarchia állásának egyik leghatalmasabb biztosítéka; ilyenül ismertük el mindig, ilyenül ismerjük el mindig (Igaz! Ugy van!) A szabadelvű irány a legtermékenyebb erő, a mely a legközelebb ránk váró nagy állam szervezési munkálatban, a közigazgatási reformokban megteremti az erős magyar nemzeti államot; megteremti a hatalmas magyar központi kormányt, egyuttal biztosítja a legéletképesebb önkormányzati jogokat és a közszabadságnak minden jogát. Csak ez a szabadelvű irány az, a melynek követése mellett elérjük, hogy a fajokra, felekezetre és osztályokra széttagolt társadalom helyébe az elveiben és törekvéseiben, eszméiben és eszményeiben egybeolvadt magyar állampolgári társadalom lép. (Elénk tetszés.)

Ezekből a meggyőzésekkel tör elő a mi politikai irányunk, ez mi értelmünk hideg megfontolásában, sőt mélyebben, érületünk melegében gyökerezik. Csak így tudjuk és így akarjuk a hazának közérdekét szolgálni és csak örvendünk a mi minél kevesebb rágatnak osztatják ezt a mi nézetüket és támogatnak ment.

Ily eszmék és érzelmeik hatása alatt, kérem az új év első napján hazánkra, reád, politikai működésedre és magánéletedre, mely minden boldogság forrása, az ég áldását. (Hosszas, lelkes éljenzés.)

Bánffy Dezső br. válasza.

Kedves barátom, édes barátim!

Engedjétek meg nekem, és rosz neven se vegyétek, hogy e igen szép, e magas szavakra, amelyek kétségtelen egész politikai életünk és a szabadelvű párt programjának főtételeit foglalják magukban, én tartózkodva, kizárólag mint elnök és igen rövid szavakban felelek.

Kétségtelen, hogy három évvel ezelőtt, a midőn a szabadelvű párt bizalma folytán a magyar országgyűlés képviselő házában elnöki székbe ültem, nagy feladatra vállalkoztam, talán többre, mint amennyit erőm megbir. Akkor biztatott engem az a jóakaró, amelyet nekem kilátásba helyeztetek, és e jóakaró rendjén, amelyet észleltem és tapasztaltam, kellemes volt nekem e három év; kellemes volt és büszkeségem tárgyát képezi ily három év alatt ülhetni Magyarországi képviselőházában elnöki székében, mert kétségtelen igaz, hogy soha, ha történelmünkbe visszatekintünk, alapvezetőbb, fontosabb, szabadelvű irányban való fejlődésünkre kihatóbb, a magyar nemzeti állam megszilárdulására és biztosítására nagyobb jelentőséggel bíró intézkedések, alkotások létre nem jöttek, mint ez időben. Büszkeségem tárgyát képezi, hogy ez időben vezethettem a tanácskozásokat, részt vehettem ama törvények alkotásában, és részt vehettem mint a pártokon kívül álló, de ugy, mint aki mindig, minden körülmények között veletek érzek, veletek gondolok, sikereitek, törekvéseitek tör-

vényesülését őszintén veletek óhajtom. (Elénk éljenzés.)

Es alakulhatnak a viszonyok akármin, tiljek az elnöki székben, legyen csak egyszerűen soraitokban, vagy talán azon kívül a képviselőház keretét is elhagyva, mindég és minden körülmények között büszke leszek arra, hogy veletek e nagy időben együtt működhettem, együtt érezhettem és büszke leszek arra, hogy ez eszméknek hiva, támogatója bajnoka lehetek a jövőben is. (Lelkes éljenzés.)

Tartsatok meg engem a jövőre is barátságokban, szivességtekben, támogatásokban, jóakaratokban. Adja az isten, hogy a jövő jót hozzon, hozzon jót a hazára és így ránk is és adja az Isten, hogy ez új év is és utána még számos év koronás királyunk teljes megnyugvására és boldogítására teljék el. (Hosszas, lelkes éljenzés.)

A szabadelvű párt Wekerlénél. A szabadelvű párt összes tagjai a ház elnökével együtt, köztük számos főrendiházi tag is, innen elindultak a várba, a hol szinte testületileg egyszerre üdvözölték Wekerle miniszterelnököt az évforduló alkalmából. A miniszterelnök lakásán fogadta képviselőtársait és barátait, mindegyiket szívélyes, meleg köszönettel üdvözölve.

A szabadelvű párt Podmaniczky bárónál. A szabadelvű párt három tagból álló küldöttsége megjelent az ágyban fekvő beteg Podmaniczky Frigyes báró pártelnöknél és tolmácsolta neki a párt szerencsekívánatait. Azon kívül egyenként igen számos szabadelvű párti képviselő jött a beteg pártelnök lakására, hogy az évforduló alkalmából üdvözölje őt.

A szabadelvű párt körben este is rendkívül élénk volt az élet. Jelen voltak az összes miniszterek, Bánffy Dezső báró, a képviselőház elnöke, Khusn-Héderváry gróf horvát bán is igen számos képviselő, kik a legérdeklődtebben taglalták a politikai helyzetet, egyértelműleg utalva különösen arra, hogy Apponyi Albert gróf beszéde (L. alábbi cikkünkben. A szerk.) mindazoknak igazat adott, a kik kijelentették, hogy a 67-es alapon álló összes pártok együttes működése Apponyi gróf magatartásában és álláspontjában legőszintén akadályra talál.

Apponyi újévi beszéde.

— január 3.

Az országgyűlési nemzeti pártkörben Apponyi Albert gróf szó szerint a következőket mondotta Horánszky Nándor üdvözletére:

Kedves és tisztelt barátaim! Ugy, a mint tisztelt és szeretett pártelnökünk üdvözölő beszédében tette, én is tartózkodni fogok válaszómban minden politikai nyilatkozattól és egyszerűen arra szorítkozom, hogy neki és nektek mindnyájatoknak szíven mélyből hálát mondjak; hálát nem csupán az imént halott jó kívánatokért, hanem főleg azért az odaadó támogatásért, azért a bizalomért, azért a szeretetért, melylyel hosszú évek nehéz küzdelmei alatt mindenkor körülvetettek.

Ezt a pártot nem az egyéni érdekek vezette — sőt ellenkezőleg minden egyes tagja önfeláldozások árán tartott ki zászlónk mellett; — de nem vezetett ambíció és dicsvágy sem, mert épp oly szilárdsággal állotta meg helyét, midőn pillanatnyi áramlatokkal szembeállva, népszerűségét kellett kockáztatnia, mint akkor, a mikor nagy nemzeti érdekek szolgálatában a hatalmi kilitásokról mondott le. A kötelesség érzete dominált működésünkben, a haza és trón iránti kötelességé, mely közt különbséget soha sem tudtunk tenni, még kevésbé ellentétet találni. Pártérdekünk soha sem volt más, mint szervezkedés és akció annak megővésére amit a nemzet érdekének tartottunk. Hibákat elkövethettünk — ezekért, ha voltak, a felelősség főleg engem terhel; de tiszta és moosoktalan a múltunk és az a

ti érdemek legalább is annyira, mint az enyém. Zászlónk e tisztasága nem csupán a mi legdrágább kincsünk, de a nemzet erkölcsi tökéjének egyik legnevezetesebb alkotó része. Meg kell őriznünk, felelősek vagyunk érte a nemzetnek és felelünk is.

A mai sulyos helyzetben is csupán a kölesség érzete fog elhatározásainknak irányt adni. Meggyőződésem az, hogy a kibontakozásnál fontos szerep jut ennek a pártnak, épp azért, mert sehol nagyobb önzetlenség és elfogulatlanosság nem létezik a közügyek felfogásában, mint nálunk, sehol sincsenek annyira számúve a személyi és hatalmi mozzanatok és épp azért egy táborban sincs oly benső egyetértés és a szolidaritásnak oly megbont-hatatlan kapcsolata, mint ebben a körben. Itt az intrika soha sem fütötte föl fejét, mert a ki ide belépett, azzal a tudattal tette, hogy nagy és állandó természetű érdekeknek szolgálatába lép, melyért — a ki átértette — igen alárendelt fontosságot tulajdonít egyéni aspirációknak és pillanatnyi sikereknek és ha élvezem részetekről azt a bizalmat, mely büszkeségemet képezi, ezt csak annak köszönhetem, hogy közpályámon a pártnak ezt a szellemét juttattuk kifejezésre és valóban önérzettel láttam magam körül ezt a táborát, a tiszta jellemű, nagy tehetségű férfiaknak e hazai szövetségét, mely a helyzet bizonytalanságaiban az egyetlen szilárd pontot képezi és a mely nyugodtan áll a meggyőződései által számára kijelölt helyen, midőn körülötte lázasan sűrűforog minden. Önérzettel nézem ezt a falanxot, melybe rést lőni nem lehet és a mely annál jogosultabb önbizalommal nézhet a jövő elé, minél teljesebb igazolást nyer a jelenben a múltért.

Önbizalmunk azonban nem hiú tetszelgés önmagunkkal, hanem egyszersmind bizalom a nemzetnek szebb jövőjébe, mert az az erő, a mit magunkban érzünk, a nemzetnek egyik erőtenyezője, a nemzet megmentésének, léte biztosításának, megerősödésének, haladásának egyik főeszköze. Igenis, t. uraim, mi csak eszköz vagyunk, az egyedüli cél a nemzet és azért, midőn újévi kívánataitokat viszonzom, forró óhajaim a nemzet felé fordulnak. Adja Isten, hogy drága nemzetünk vissza nyerje békéjét, sértetlenül megóvja jogait, helyesen kiépítse intézményeit, sikeresen megküzdjön anyagi bajjaival, megszilárduljon épességében, gyarapodjon erkölcsi, szellemi és vagyoni erőben, vezérei találják meg azt az önzetlenséget és azt a bölcsességet, melyek által számára ezeket a nagy eszökat biztosíthatják; fővezérünk pedig, a király, teljes és kölcsönös bizalomban egyesülve a nemzettel, lelje meg szívének atyai indulata szerint az ösvényt a végleges kibontakozás felé és találja trónjának, hatalmi állásának legszilárdabb alapját a magyar nemzet erejében.

Ez az én újévi kívánságom.

IDÓJÁRÁS.

Légnymás: reggel 7 órakor 756.4 milliméter, délután 2 órakor 748.4 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor C° — 3.0, délután 2 órakor C° — 2.1. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor EN. 5, délután 2 órakor EN. 4. Felhőzet: reggel borult, havasik, délután borult, havasik. Csapadék az utóbbi 24 órában: 12 milliméter hó.

Az egyházpolitika és a vatikán.

— január 2.

A N. Fr. Pr. római levelezője kivonatossan értesült annak a diplomáciai iratnak szövegéről, melyet a pápa a magyarországi egyházpolitikai események alkalmából az osztrák-magyar külügyminisztériumhoz intézett.

Miként vatikáni körökben bizonyosan állítják, a szentszék semmiféle óvást nem fog közzé tenni a magyarországi egyházpolitikai törvényekkel szemben. — De bizonyosnak látszik, hogy a diplomáciai jegyzéket intéznek a bécsi külügyi hivatalhoz, ha ugyan ez már meg nem történt, hogy a pápa sajnálkozásának adjanak kifejezést a törvények szentesítése miatt, a melyek az egyház alapelveit sértik.

A szentszék jegyzékében kiemeli az egyház álláspontját, de megelégszik a formális tiltakozással és tévedés lenne ennek a jegyzéknek azt a célzatot tulajdonítani, mintha a pápa arra adna biztatást, hogy ezekkel az egy-

házpolitikai törvényeket megvessék vagy azok ellen a szigorú törvényesség határait túllépő izgatást indítsanak. A szentszék óhajtja, hogy mindenki felismerje a méltányossági és célszerűségi tekinteteket, a melyek az egyházat visszatartották a feltétlen jogi álláspontnak merevebb hangoztatásától. Erre nézve — írja a mondott lap — semmi kétséget nem hagyunk fenn a hercegprimás nyilatkozatai, a melyekkel a hercegprimás a legutóbbi püspöki konferenciát megnyitotta. A bibornok hercegprimás szelid és békülékeny szavai teljes összhangzásban állanak a pápa magatartásával.

A római kuria különben ebben az ügyben is épen úgy jár el, mint eljár az egyházpolitikai törvények életbeléptetése alkalmával Franciaországban, Belgiumban, hol a házassági törvény, habár azt Rómából sem el nem ismerték, sem kifejezetten nem türték mégis az a lelkészek által lelkiismeretesen betartatik. A vatikánban meg vannak győződve, hogy a még fennálló nehézségeket, az állami hatóságok bölcs mérsékletével el fogják oszlatni és Magyarország viszonya a szent székhez ez eset daczára is jó és barátságos fog maradni.

IDÓJÓSLAS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Január 3. —

Szeles. — Keleten csapadék. — Fagy.

I. Kimutatás

— az újévi üdvözlések megváltásáról. —

Az aradcsanádi gazdasági taksarékpenztár ivén: Vásárhelyi László 5 frt, Purgly János 5 frt, Urbán Iván 1 frt, Kintzig János 3 frt, Weidenfeld Lajos 5 frt, Ormos Péter 1 frt, Vásárhelyi Béla 1 frt, Feichtinger Miksa 2 frt, Heinrich Sándor 2 frt.

A polgármesteri sz. ivén: Dániel László 2 frt, Dániel Kálmán 2 frt, Bonts Döme 5 frt, Posgay Lajos dr. 3 frt, Salacz Gyula 2 frt, Jánosi János 1 frt, Ditrichstein Bernátné 2 frt, Institoris Kálmán 2 frt, Vertán Oszkár dr. 1 frt, Jiraszek Lajos és neje 2 frt, Tavasszy Antal Budapestről 5 frt, Matawowszky Nándor dr. 3 frt. Demkó Géza 2 frt.

Az aradmegyei taksarékpenztár 8 sz. ivén: Hász Sándor 5 frt, Dániel Gergely 5 frt, Wadovszky Gusztáv 5 frt, Hirschmann Simon 5 frt, Ring Géza 2 frt, Heeger Ernő 2 frt, Ottenberg Tivadar 1 frt.

Az aradi Lloyd társulat 12 sz. ivén: Bing Vilmos 2 frt, Mayer Dániel 1 frt, Spitzer 1 frt, Lustig Adolf 1 frt, Lustig Armin 1 frt.

Az első aradi taksarékpenztár 9 sz. ivén: Nikodém János 3 frt, Domány József 5 frt, Schusztér Illés 3 frt, Sallay Béla dr. 3 frt, Háun Alajos 3 frt, Lukácsy Miklós 2 frt, Tedeschy Viktor 3 frt.

A m. kir. állami jószágigazgató-ság 14. sz. ivén: Véghe Aurél 1 frt, Sverteczky Elek 50 kr, Buja Sándor 20 kr, Pramer Elemér 20 kr, Baudisz Virgil 20 kr, Vlasits 20 kr, Kanel Jenő 10 kr, Király Géza 20 kr, Korán Pál 20 kr, Kontz 50 kr, Prodanovits Miklós 20 kr. Hauptvogel Alajos 20 kr, Pajsa Ferencs 50 kr, Károly Ferencz 20 kr, Molnár György 50 kr.

A polgármester ivén folytatólag: Ohrenstein Simon 3 frt, Dr. Perger János 2 frt.

HIREK.

Január 3. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Genová. — Protestáns naptár: Genová. — Görög-keleti naptár (december 22.): Neszte. — A nap két 7 óra 50 perczkor, nyugszik 4 óra 19 perczkor.

Szabadságharosi emléktárgyak országos muzeuma (színháspulét II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan. Kölcsey-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 8—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

Január 7. Az aradi és temesmegyei gazdák értekezlete Mezöhegyesen.

Január 9. Aradváros köztörvényhatósági bizottságának rendes havi közgyűlése délután 4 órakor.

Január 12. Menyecske-bál Schór Albert vendéglőjében.

Január 14. Aradmegye első évnagvodés közgyűlése.

Az új esztendőről.

Arad, január 2.

Közönséges lesz, mint közönségesen; olyan lesz mint a többi vesződséges ügyes bajos, kevés örömet hozó, sok bosszúságot okozó, kevés hasznot hajtó, mégis drágaságos — közönséges esztendő.

Uralkodó plánetája a Szaturnusz lesz, a gyűrűs bolygó. Eladó leányok örömmel hallják azt, mert babonás sejtésük azt jóslatja velük az égi jelből, hogy ez az esztendő a gyűrűzések esztendeje lesz. Csak bajjóságot ne legyen ebből a jóvendőlésből, mert a Szaturnusz sok gyűrűje azt is jelentheti, hogy a felültetés esztendeje következik az eladó leányokra; hogy kérőben nem lesz ugyan hiány, de a kérők annyiszor változtatják a gyűrűt, a hány a Szaturnuszt övezi körül.

Aztán a Szaturnusznak még 8 holdja is van, melyek folyton kísérik a szép csillagot, amiből sok udvarlót magyarázhat ki a tudományos csigányasszony; de ezek a holdak soha közelebb nem lépnek Szaturnushoz a kimért távolságnál a miből a gunyos filozóf megint csak baleszerencsét következtet a leányokra.

De visszatérve az égboltozat jelenségeire, a folyó esztendőben három nap és két holdfogyatkozás lesz. Mi azonban csak a két holdfogyatkozást s ebből is a másodikat csak részben fogjuk láthatni.

A nálunk is látható holdfogyatkozás elseje márczius 11-én lesz hajnali 3 óra 10 perctől 5 óra 43 perczig; a második szeptember 4-én lesz, reggel 5 óra 16 perczkor, de ekkor a hold nálunk 26 percz múlva eltűnik.

A folyó közönséges évben, mely a keresztény időszámítás szerint 1895-ik, szeptember 16-án kezdődik a zsidók 5656-dik s június 24-én a törökök 1313-dik esztendeje. A farsang, mely Vízkereszt napján kezdődik, 7 héttől és 2 nappól fog állani. Husvét április 14. és 15-ére, pünkösd június 2-ára esik.

— A hivatalos lapból. A király H u v ö s József ügyvéd és Budapest fő- és székvárosi bizottsági tagnak, a közügyek terén szerzett érdemei elismerésül, a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

— Népesedési mozgalom. Az elmúlt év utolsó hetében a népesedési mozgalom feltehető kedvező volt. Született Arad város területén 39 egyén, és pedig 20 fi, 19 nő; az arány 43,8 pro mille. Elhalt ennek ellenében 18 egyén, és pedig 8 fi, 10 nő; az arány 20,0 pro mille. Differitisz-halálozás egy sem fordult elő.

— Az aradi ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy F u n t á k Gyula nagybuttyini ügyvéd kir. albiróvá történt kinevezetése folytán saját kérelmére az ügyvédi lajstromból kitöröltetett. Iratait T e s s é n y i Károly borosjenői ügyvédnek adta át.

— A törvényhatósági szabályrendeletek. A belügyminiszter egyik vármegye közönségéhez intézett leiratában tévesnek jelentette ki a megye azon főfogatását, mintha szervezkedési pótiszabályrendelete, melyet a miniszter eszrevételek kíséretében átdoigozás végett visszaküldött, jóváhagyottnak volna tekinthető azon alapon, hogy a miniszter a fölterjesztéstől számított n e g y v e n n a p alatt nem nyilatkozott. Mert a törvénynek ez a határozata csak a jóváhagyást igénylő törvényhatósági határozatokra vonatkozik; a szabályrendeleteknek bemutatási záradékkal való ellátására nézve azonban semminemű korlátozást nem állapít meg a törvény s a kormányt e tekintetben nem köti záros határidőhöz.

— Az aradi hóhér okmányaiából újabb szerzeményre tett szert a budapesti 1848—49-i Ereklje-muzeum. B o t t Ferencz az aradi hóhér végezte ki 1849. jun 14-én R á z g a Pál papot Pozsonyban és aug. 22-én O r m a y Norbert (Aufenberg) honv. vadász ezredest Aradon. Mind a két akasztásról az illető osztr

parancsnokok aláírásával ellátott bizonyítványokat kapott a hóhér. E bizonyítványok szerint B o t t az akasztásoknál kitűnő ügyességet tanúsított és a vezénylők meglegedését nyerte ki. B o t t n a k örökösé, ki a két okmányt át-szolgáltatta, megígérte a székes-fővárosi 1848—49-i ereklje muzeumnak, hogy a muzeum megalkotóját gróf Kreith Bélát nyomra vezeti az aradi vértanúk ruháinak föl kutatásában. Ezek a nagybecsű ereklyék a hatvanas években még a hóhér birtokában voltak. D a m j a n i o s fehér köpenyét még 1876-ban is látta a hóhér családja. Az 1848—49-i muzeum 500 forint jutalmat ad annak, ki a nyomozást eredményel segíti elő.

— A differitisz — mint levelezőnk írja — szórványosan fellépett Magyar-Világoson. — B r a u n dr. községi orvos az óvintézkedéseket azonnal foganatosította.

— Nagy havazás. A metsző hideg, akárhogyan akarta is, nem bírta visszatartani a fölnk boruló szürke, egyszínű, felhőtakaró megrepedését. Beállott a havazás, mely ugy látszik az egész országra kiterjed. Eleinte nem a rendes nagy hópihéek indultak meg az égboltozatról, mint a hogyan szokás. A hideg miatt apró hó kezdett esni fokozódó minőségben s meglehetően szél mellett. Az apró hószemcsék csakhamar fehér hóleppel borítottak el mindent. A mocskos város tiszta ruhát váltott megint s a kávéházból hazatérő közönség már térdig járt a sűrű, fagyos és csussós hórétegben. A közhelyeken megjelenő alakok sűrűen el vannak lepve hóval s a férfiak bajszáról szmara csúng alá, a hölgyek kalapja pedig pompás fehér prémet kap odakint. Az utcákon nemcsak sok hó, hanem sok hű-hő is van. Havazik pedig állandóan és szakadatlanul s már itt vannak a vonat-elakadásokról szóló hírek is. Most pedig (mint nyáron a fumei özäpa) meg fog jönni az a hír is, hogy Máramarosban két csizmát találtak a hóban, de a vándorló-legényt kiették belőle a farkasok.

— Új községi iskola. Az arad-szent-mártoni róm. kath. elemi népiskola régen vajdó ügye végre-valahára szerencsésen megoldatott. A község képviselő-testülete ugyanis megünvén az egyház indílenziáját, melylyel iskoláikkal szemben eddig viseltetett, múlt évi december hó 24-én gyűlést tartott s k i m o n d t a z i s k o l a k ö z s é g i v é t é t e l é t.

— Seperjük a járdákat. A hóesés immár kellemetlen arányokat kezd ölteni. Napok óta folyton hullnak az ég apró tollpelyhei, fehérbe borítva a világot. A járdákon körülbelül már félméteres a hó. Az utkaparóknak, meg a házmestereknek így fölötte sok tennivalójuk van. A rendőrség felhívja az esetleg kevésbé figyelmes háziurakat, hogy házuk előtt a járdát separtassák.

— Magyarország nábobjai. A m. kir. pénzügyigazgatóságokhoz a napokban érkezett le a legújabb kataszteri kimutatás, melyből a következő kivonatot közöljük: Magyarországon a legnagyobb földbirtokos maga a magyar állam, melynek 2.816,418 kath. hold föld van, tehát körülbelül tizedrésze a művelés alatt levő összes területeknek. A magán birtokosok között herczeg Eszterházy Miklós az első, akinek 421,053 hold birtoka van. A grófok között a leggazdagabb gróf Schönborna Ervin 226,021 holddal, utána jön Festetics Tasziló 135,541 holddal, a részvény-társaságok között az Osztr.-Magyar-Állam-Vaspálya 225,159 holddal, utána ötödik sorban következik Kösburg Fülöp herczeg, mint 214,888 hold földnek a tulajdonosa. A leggazdagabb főherczeg Albrecht, kinek 157,731 hold földje van, míg az uralkodó-család magyarországi birtoka 86,912 holdat tesz ki, József főherczegé pedig csak 56,039 hold, e szerint a vallásalap, melyet a kultuszminiszter kezel, háromszor akkora. A papi birtokok közül legnagyobb a n.-várad r. kath. püspöke: 189,934 hold; ezután következik a nagyvárad i gör. kath. püspök 130,808 holddal, míg a legnagyobb híresztelt kalocsai érseki uradalom csak 23,143

hold. A káptalanok között a leggazdagabb az egri káptalan 91,702 holddal, melynél a herczegprimás csak 1000 holddal gazdagabb. A városok közül a legnagyobb földbirtoka Debreczen városának van: 91,618 hold. Utána következik Szeged 72,127 holddal. Az izraeliták közül a legnagyobb földbirtokos báró Schossberger Zsigmond 25,127 holddal, azután jön Popper Armin és a Berthold bárók külön-külön 23,900 hold földdel, a magyarországi birtok nagyság szerint a következőleg oszlik meg: 50,000 holdtól lefelé 30,000 holdig 31-nek van, 30,000 holdtól 20,000 holdig 54-nek, 20,000 holdtól 10,000 holdig 151-nek, 10,000 holdnál többje van 46 tulajdonosnak 5 holdtól 5000 holdig 266-nak, 5000 holdtól 1000 holdig 1655-nek, és 1000 holdtól 750 holdig 981 földbirtokosnak van. Egész Magyarországon tehát csak 3191 nagybirtokos van.

— Arad és a magyar kir. távirtda. A távirtdai forgalom nagyságát egyik főmérőjéül szokás tekinteni a kereskedelmi és ipari élet fejlettségének. Erdekes ennélfogva megvizsgálni azt, hogy milyen a távirtdai forgalom a magyar szent korona területén lévő törvényhatósági városokban. A legújabb hivatalos adatok szerint száz lakásra egy évben kétszáz távirtnál több esik Budapesten és Fiumében: száz lakásra 150—200 távirat esik Temesvárt, Kostajnicán, Sziszekén, Zágrábban és Zenggen; 100—150 távirat esik száz lakásra Arad, Győr, Kassa, Kolozsvár, Nagyvárad, Pancsova, Pécs, Pozsony, Sopron, Ujvidék, Eszék, Mitrovicz és Zimony városokban. A többi törvényhatósági városokban száz lakásra egy évben száznál kevesebb távirat jut. Legcsekélyebb a távirtdai forgalom Hódmezővásárhelyt (a hol a postai forgalom is a legkisebb) és Belovár, Buccari, Ivanic és Körös városokban, a melyek száz lakosára egy évben husznál kevesebb távirat esik.

— Áthelyezés a honvédségbe. L á n y i Mór, Szilágyi Albert, Istvánfy Béla, Reinhardt Gyula és Popovici György, csász. és kir. közönségseregbeli tartalékos hadnagyokat a honvédelmi miniszter áthelyezte a honvédség tartalékába.

— A vén színész halála. Itt említjük meg annak hírét, hogy V á r i Kálmán, a Mezei-féle első magyar daltársulat régi jó tagja, Nagykanizsán elhunyt. Megérdemli a kegyeletos becsület: uttörő munkát végzett, még pedig több 30 éven keresztül azáltal, hogy a magyar dallaligyekezett ellensúlyozni a német daltársulatokat, melyek pedig ma is bőségesen elárasztják az országot. Tavaly is elénekelgette Aradon jó Vári Kálmán a maga „Dudás dudás” nótáját, városunkat nagyon szerette s itt is sokan szerették a becsületes vén fiut.

— Névmagyarosítások. W e i s z Sámuel borosjenői illetőségű ugyanottani lakos kör-állatorvos vezetéknevének „Fehér“-re, S c h ö n b e r g e r J. T. Imre szegedi illetőségű aradi lakos vezetéknevének „Somogyi“-ra, végül R o s e n t h a l Adolf aradi illetőségű ugyanottani lakos vezetéknevének „Molnár“-ra kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

— Biróválasztás Világoson. Községi biróválasztás volt — mint levelezőnk írja R.-Világoson a múlt évi december 31-én. Biróvá G r e k Mihályt választották meg 33 szótöbbséggel.

— Tűz Világoson. Levelezőnk írja: A múlt évi december hó 30-án Magyar-Világoson G o g o l á k János istállója eddig ismeretlen okból kigyulladt. A tűzoltók megjelenése előtt a két község lakossága kezdett az oltáshoz s csakhamar elfojtották a tüzet. A gyors segély dacára is van kár mintegy 800 forint. A istálló különben biztosítva volt.

— Hírek Temesből. M o l n á r főispán L e n d v a i Miklós első megyei aljegyzőt, a „Délmagyarországi Közlöny“ szerkesztőjét, tiszteletbeli főjegyzővé kinevezte. — Lendvai izraelita vallású s egyike a vármegye legszorgalmasabb tisztviselőinek s így kitüntetésén még a kevésbé liberális elem is jó néve vette. — Temesvár város c s a t o r n á z á s k t e r v é r e nagy pályázatot hirdet; a díjak 4000, 2000 és 1000 frtosak. A kivitelre elfogadott tervnek ezenfelül még ezer forintot adnak. — A csanádi káptalan az újév alkalmából tisztelettel D e s s e v f f y püspöknel, aki N é m e t h püspök beszédére hosszabb békés szellemű beszédben válaszolt. — A városi közgyűlés a m i l l e n n i u m i gazdasági kiállítás céljaira 2000 frtot szavazott meg. Belvárosi rendőrkapitányyná B á r d o s i Emil megyei aljegyzőt választották. Nagy meglepetést kel-

tett az országos vegyész véleménye, hogy az éveken keresztül nagy költséggel furt a r t é z i k u t v i z e abszolúte élvezhetetlen. — A Versecz városközi telefonnak a hálózatba vonása és a temesvári városi telefonnak államosítása végett a kereskedelmi iparkamara főlira kereskedelmi miniszterhez.

— Pályázatok. A veszprémi magyar királyi törvényszéknél jegyzői állásra két hét alatt. A basini magyar királyi járásbírósnál végrehajtói állásra két hét alatt. A deési magyar királyi törvényszéknél járásbírói állásra két hét alatt. A sziováraljai magyar királyi járásbírósnál albirói állásra két hét alatt. A s r a d i magyar királyi pénzügyigazgatóságnál pénzügyi szemlési állásra két hét alatt.

HYMEN.

Kralik István földbirtokos, eljegyezte Temesvár egyik legünnepeltebb szépségét, P l a u s i c h Bimbi kisasszonyt, P l a u s i c h Mátyás kir. közjegyző leányát.

GYÁSZROVAT.

† Egy öreg nyomdász halála. A következő gyászjelentést vettük: „A magyarországi könyvnyomdászok és betűöntők egyletének arad-kerületi választmánya szomorodott szívvel tudatja egyletünk rokkant tagjának Frank Lajosnak, folyó évi január hó 2-án reggel 7 órakor, életének 72. évében történt gyászos elhunytát. A megboldogult hült tetemei f. évi jan. hó 3-án, d. u. fél 3 órakor fognak az ev. ref. hitv. szertartása szerint Sarkad-választó-utca 11. sz. házból örök nyugalomra helyezni. Mely végtisztességtételre az összes szaktársak meghívotnak. Béke poraira! Arad, 1895. január 2. A választmány.”

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

(*) Az „Aradi Tornaegyesület” választmánya 1894. évi december hó 31-án tartotta a múlt évben utolsó gyűlését, melyen a betegség miatt távollévő elnök helyett A v a r i f y Ferencz egyesületi ügyész elnökölt. A gyűlés első tárgya a legutóbb tartott választmányi gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése volt, mely után Nagy Sándor titkár-művezető előterjesztette a főlételre jelentkezettek névsorát, ezek a következők, működők: D a r á n y i János, S u g á r Jenő, K e r é n y i Lajos, P r á m e r Elemér, pártoló tag: S c h l e i f e r Antal, kik valamennyien egyhangulag főlétek. — K ö m i v e s József pénztárnok előterjesztette havi jelentését, mely szerint bevétel volt: 2897 frt 12 kr., kiadás 2630 frt 74 kr. Felolvasott N á t a f a l u s y Kornél Nagyvárad tankerületi kir. főigazgató átirata, melyben értesíti a tornaegyesület elnökségét, hogy a főgymnasium tornatermének használata tárgyában a nagyméltóságú vallás és közoktatásügyi miniszter urhoz benyújtott kérvényét pártolólag terjesztette fel. Olvasott H i m p f n e r Béla kir. főgymnasiumi igazgató 655. sz. alatt kelt átirata, melyben arról értesíti a tornaegyesület elnökségét, miszerint a kultuszminiszter 1894. évi december hó 13-án 62.563. szám alatt kelt intézkedéssel megengedte, hogy az aradi tornaegyesület az aradi kir. főgymnasium tornacsarnokát az eddigi feltételek és módzatok mellett tovább is használhatja. A választmány a miniszterium ezen intézkedését a legnagyobb örömmel vette tudomásul s Nagy Sándor titkár-művezető indítványára határozatilag ki-mondotta, miszerint N á t a f a l u s y Kornél tankerületi kir. főigazgató és H i m p f n e r Béla kir. főgymnasiumi igazgató uraknak, kik a tornacsarnok használati jogának kieszközölése körül annyi jóindulattal és buzósággal jártak el s az egyesületet hálára kötelezték, jegyzőkönyvi elismerést és köszönetet szavaz meg s ennek végrehajtásáért titkár-művezetőt bízta meg. V a n g y e l Géza az egyesület kebelében fennálló kerékpározó kör jegyzője betérjesztette az elmúlt évről szóló jelentését, mely szerint a kör 1894-ben 18 kirándulásban vett részt s összesen 747.6 kilométernyi utat tett meg. Ezen jelentéssel kapcsolatosan kimondotta a választmány, hogy a legszorgalmasabban kerékpározó részére a dícséretet írásban adja ki s megbizta Nagy Sándor parancsnokot és helyettesét Vangyel Gézát, hogy ezen tagokat kijelölvén, azt a jövő választmányi gyűlésnek terjesszék elő. Ezután megállapította a választmány az 1894. évi rendes közgyűlés napját,

mely 1895. jan. 27-én d. e. 11 órakor a város-házán fog megtartatni; egyszersmind megbizta titkár-művezetőt, hogy számvizsgáló bizottságot szoltsa fel az évi zárszámadások és a vagyon megvizsgálására. Szóba került a farsang folyamán a Krispin-féle teremben rendezendő családias jellegű táncostély, melynek jó hírnevét az egyesület két évvel ezelőtt megállapította. A rendezőbizottságot a választmány következőleg alakította meg:

Elnök: M a r t i n y Gyula, alelnökök: dr. S t e i n i t s e r Pál és N a g y Sándor, jegyző: V a n g y e l Géza, pénztárnok: K ö m i v e s József, ellenőr: M a j o r Rezső. Tagok: Hollossy István, Matusik Márton, Isztray Géza, Visy Ferencz, Darányi János, Sugár Jenő, Káldy Gyula dr., Zubor Andor, Kresztics Balázs, Nikolits Sándor, Tóth Béla, Marossy Miklós, Sandmann Gyula, Londez Elek, Rausch Kálmán, Kalmár Béla, Wagner Rezső dr., Horváth Pál, báró Exterde Vilmos, Lamser János, Szilárd Győző, Pálffy István, Pálffy Pál, Apor, Gyula, Mezey Andor, Boros Dezső, Blau Lajos, Bródy József, Fisch Gyula, Honisch L. István, Döry Arthur, Földes Soma, Laboda Ferencz, Sándor Ede, Löwy Ignác, Herczog Sándor, Kanál Jenő, Kabdebó Lajos, Neulinger Béla, Nicora Aurél, Reich Jakab, Schäffer Henrik, Tenner Kálmán, Spitz Sándor, Holczér József, Bachrach Miksa, Weiss Izidor, Waldner Károly, Grossmann Gyula, Grossmann Bernát, dr. Lengyel Sándor, Sandmann Mihály, Schönauer Károly, dr. Hamvas Károly, Szethmáry Géza, Braun Kálmán, Kresztics Arzén.

Ebből kitolyólag titkár-művezető megbízott, hogy nevezett tagokat erről értesítse s az 1895. évi január 6-ikára bizottsági gyűlésre ő sezhivja, mely alkalommal a táncostély ideje fog megállapítatni. — Ezután a folyó ügyek letárgyalásával a gyűlés véget ért.

(*) Az aradi „Jókedv” asztaltársaság folyó évi január 6-án, vasárnap a Schriffert-féle vendéglőben tisztújítási közgyűlést tart. A tagok tömeges megjelenését kéri az elnök.

(*) A galsai polgári olvasóköri múlt év december hó 30-án ülést tartott. Az ülés tárgya a megüresedett pénztárnoki állás betöltése volt. Ez állásra Grill Adolf rendes tagot választották meg.

MULATSÁGOK.

(=) A jótékonyág jelmezben. Az aradi polgári jótékony nőegylet tagjai mindent elkövetnek, hogy az árváik számára pénzt szerezenek. Most ének, tombola, majd meg más módja a kellemes pénzszerzésnek. A nőegylet legutóbb azt határozta, hogy február hó 15-én a „F e h é r K e r e s z t” nagytermében fényes jelmezostélyt rendez, mely bizonyára kimagasló mulatsága lesz az idei báliszezonnak.

SZINHÁZ, IRODALOM, MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Január 3. (Csütörtök) M o n g o d i n ur felesége, vigjáték.
Január 4. (Péntek) F r a D i a v o l ó, opera.
Január 5. (Szombat) I f j u F r o m o n t és idős b R i z l e r, szimfű.
Január 6. (Vasárnap) Délután: K é t á r v a, szimfű. Este: H o r t o b á g y i v i r t u s, népszimfű.

Benedek Gyula debutja.

— Az utolsó levél. —

(h). A bucsuzás szép napjai elmúltak, F e n y v e s i Emil holnap a nemzeti színház deszkáin keresi babérait, mi pedig kétséggel eitelve nézzünk a tegnapi est elé, melynek folyamán B e n e d e k Gyula, az aradi színtársulat új bonvivant színésze mutatkozott be.

Voltak, akik azt hitték, hogy Fenyvesi pótolhatatlan, s hogy ebben a megszokásnak nagy része van, azt tagadni nem lehet: mert tudvalevőleg a világon mi sem pótolhatatlan. A megszokásnak az emlékezetbe vésődött nyomait letörli az idő s az újabb megszokás, aztán meg minden a maga rendes módja szerint. . .

Tehát B e n e d e k Gyula.

A főlét igen csinos, nem is nehéz róla írni, már pedig midőn egy színésarról van mit írni, ez már sokat jelent.

Benedek Gyula azok után a mit tegnap produkált szerénytelenség nélkül felveheti a jó színész nevet.

Hálátlan, de mindenesetre nagy gyakorlatot követelő szerepében bebizonyította, hogy

tud b szelni, mozogni a színen, s valószínűvé tenni, természetesség színében feltüntetni a — játékok.

Megjelenése, organuma rokonszenves, s ha a kevéssé észrevehető izgatottságát teljesen leküzdötte volna, úgy az így is teljes sikerét még fényesebbé tette volna.

De jól van így is. A babérfának is idő kell, míg megnő és — kihajt.

Benedeket sokat tapsolták.

Mellette F ó r i a s Pista, G á l Gyula, D e l l i Emma, K a c z é r Nina és B a l a s s a voltak, kik az estet kellemessé tették.

* A vereshaju. Új év napján két előadást tartottak a színházban. Délután B r a n k o v i c s György-öt, este pedig a V e r e s h a j u-t játszották. Mindkét előadás zűfolt ház előtt folyt le. Az esteli előadást a m u z s á k ü d v ö z l e t e elnevezésű tabló előzte meg. A hét muzsa márványszobra volt a tabló, meglepő ügyességgel imitálva elsőrendű színésznőinktől. Az utána következő népszimfű előadása talán a legjobb volt az idén előadott népszimfűvek között. R é t h y Laura asszony Szilaj Katája minden ízében jó volt. Erő nyilatkozott meg a kitöréseiben, felvillanyozó kedély, ha mosolygott. F o r i a s Pista kitűnően alakította Veréb Jankót. Annyi elevenséget, természetes humort hozott a színpadra, mely jóval felülemelkedett az ő rendes alakító tehetségén. C s a t á r kissé öreges szerepét épeu olyan jól játszotta, mint a mennyi érzéssel dalait énekelte. A kisebb szereplők közül különösen T o l n a i n é vált ki, kiből napról-napra nagyobb, növekedő komikai vénát látunk. A rendezés dícséretesen gyors és a dekorációk nagyon szépek voltak. (k.)

* Millenniumi magyar történet. Az Athenaeum r. társaság kiadásában megjelenő A m a g y a r n e m z e t t ö r t é n e t e című tíz kötetes nagy munkának (millenniumi kiadás) 7-ik fü z e t e most hagyta el a sajtót, fennakadás nélkül követvén az előző hat füzetet, a melyeknek ezer és ezer példányával már el van árasztva egész Magyarország. Ez a 7-ik füzet M a r c z a l i Henrik, Vezérek kora (első) kötetének folytatása. Az V. fejezet, Kalandozások a görög birodalomban, ebben a füzetben nyer befejezést és következik a VI. fejezet, melynek címe A nemzet átalakulása a kalandozások korában. Ezután megkezdődik A vezérek korának negyedik könyve, melynek fő címe: A fejedelemség átalakulása és a következő fejezetekre oszlik u. m. I. fejezet: Géza fejedelemsége; II. fejezet: A térítés kezdete, melynek folytatása azután a jövő héten megjelenő nyolcadik füzetre megy át. Ezt a füzetet is igen érdekes képek díszítik. Mint ismeres műmelléklet van a füzethez csatolva Esztergom látképe Dörre Tivadar jeles rajzoló eredeti felvétele után és Szent István király ősrégi arcképe. A szöveg közé nyomtatva a következő képeket találjuk a füzetben u. m. Nikephoros Phokas oszár ólompecsétjének, Tzimiszes császár pénzének, I. Ottó gyűrű pecsétjének hasonmását, a bizanói aranykapu, Taksony falu, Quedlinburg városa, a lokchi egyház és Passau középkori tiszta szép látképét, továbbá a következő történelmi képeket u. m. Botoud bárdja, Hittérítő a X századból; Taksony fejedelem, Géza fejedelem, Szent István születése. Egyes füzet ára 30 kr. Előfizetés negyedévre (12 füzet) 3 frt 60 kr., fél-évre (24 füzet) 7 frt 20 kr. Kapható minden hazai könyvkereskedésben.

TÁVIRATOK.

A király utja.

Budapest, január 2. (Saj. tud. táv.) Ó felsége csak holnap fog 10—12 napi tartózkodásra Budapestre utazni.

Mária Valéria főhercegnő.

Pozsony, január 2. (Saj. tud. táv.) Mária Valéria főhercegnő ma délelőtt Frigyes főherceg látogatására ide érkezett és innen Budapestre fog menni.

A helyzet.

Budapest, január 2. (Saj. tud. táv.) A király távolléte folytán a válságban újabb fordulat nincs, de még csak fel-

említésre érdemes mozzanat sem mutatkozik. Azok a férfiak, a kiknek kezében van a jövő, sűrűen érintkeznek és tárgyálnak. Hogy mi eredménynyel, azt természetesen egyelőre még nem lehet tudni. Konstatáljuk azonban ismételtelen, hogy *Héderváry gróf* és *Bánffy Dezső báró* vannak előtérben még mindig.

Merénylet Cséry Lajos ellen.

Budapest, január 2. (Saj. tud. táv.) Megdöbentő merénylet történt ma reggel a fővárosban. A város legélénkebb forgalmi pontján, a muzeum-köruton, saját lakásában gyilkos merényletet követtek el a fővárosnak egyik leggazdagabb és köztiszteletben álló polgára: *Cséry Lajos* ellen. Egy a nyomoruság és a bosszu által vezérelt betűszedő: *Kurucz Károly* kétszer rálőtt Cséry Lajosra és mindakét lövése talált. Erre beugrott Csérynek a titkára: *Hódossy Gyula* s közte és a gyilkos közt elszánt küzdelem fejlődött ki. A merénylő revolverrel föbe vágta a titkár, megharapdálta kezét. A titkár és sebektől vérző ura segítségért kiáltozott. Mindketten kiszaladtak a folyosóra s a gyilkos látván, hogy nincs menekülés, halántékon lőtte magát. Mire a házbeliek összefutottak, a merénylő halott volt.

A páratlanul vakmerő merénylet híre gyorsan elterjedt a fővárosban, hol a hercegprimás elleni merénylet óta szenzációsabb eset nem történt.

A muzeum-köruti Cséry-ház előtt, a hol a merénylet történt, sok száz főnyi közönség álldogált egész délelőtt s sokféle változatban mesélte a rémes eset részleteit.

Budapest, január 2. (Saj. tud. táv.) Cséry állapota változatlan. Holnap operálással eltávolítják a golyókat. A merénylőről azt mondják, hogy a zsarolásra jogokat képzelt magának.

Hófúvások mindenfelé.

Budapest, január 2. (Saj. tud. táv.) Mindentelől óriási hófúvásokat jelentenek. A vonatok egyre elmaradnak.

Botrány a szobranjában.

Budapest, január 2. (Saj. tud. táv.) A bolgár szobranjában brutális eset történt. *Doszev* ellenzéki képviselő tiltakozott a *rablóalap fentartása ellen*, melyet még *Stambulov* szervezett kémkedés céljából. *Stoilov* miniszterelnök közbekiált: *Hazudik!* Erre az ellenzék iszonyu lármába tör ki. Azelnök *Doszevet* kizárja az ülésből. Midőn a szolgák *Doszevet* kivezetni akarták, a szolgák és az ellenzék véres ökölharcot vívtak. Végre az ellenzék testületileg kivonult a teremből.

Elhunyt képviselő.

Békéscsaba, január 2. (Saj. tud. táv.) *Szeberényi Andor* képviselő, egykor *Kossuth* lapjának szerkesztője, meghalt.

Véres képviselő választás.

Lőcse, január 2. (Saj. tud. táv.) A hidegben és havazásban a képviselőválasztás véresen folyik. A szavazás vége késő éjjelre várható. *Zelenyák János* klerikális mellett leszavaztak 722, *Prihradny* liberális mellett 617. Előreláthatólag a klerikálisok győznek, mert a tótok iszonyuan fanatizálva vannak általuk. — Az intelligencia kizárólag liberális. A fanatizált tótok összegabajodtak a csendőrökkel, minek a vége az lett, hogy su-

lyosan megsebesült két tót és egy csendőr. Rendet végre is egy század katonaság csinált, a hangulat nagyon izgatott.

Lőcse, január 2. (Saj. tud. táv.) *Zelenyák 989 szavazattal győzött, Prihradny 713 szavazatot kapott.* Az egyik sebesült meghalt.

Az orosz czár látogatása.

Bécs, január 2. (Saj. tud. táv.) Ugy hírlik, hogy az orosz czár királyunkat az ősszel meglátogatja Bécsben.

Eltűnt műtárgyak.

Krakko, január 2. (Saj. tud. táv.) Lengyel lapok szerint *Ivanoff*, a varsói czári palota intendánsa konstataulta, hogy a palotából, melyben *Gurko* lakott, több értékes műtárgy eltűnt. — Pétervári utasítás alapján *Gurko* holmijának egy részét a vonathoz visszatartották.

Szűz Máriát keresők.

Braunau, január 2. (Saj. tud. táv.) Az erdőben megjelent Szűz Máriát keresni 6000 ember egybegyűlt, de a csendőrség nagy nehezen szétoszlatta a tömeget.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Gyenes és Balog közég jelentése. —

Budapest, január 2.

Gabonaüzlet: Buzát ma mérsékeltén kínáltak, a vételkedv kedvezőbb volt, az irányzat kellemesebb lett, elkelt 20,000 mm. jól tartott napi árokon. **Eladások:**

	mmazsa	kg	frt
Tiszavidéki	100	82.	6.82 ¹ / ₂
"	800	81.	6.80
"	100	81.	6.80
"	200	80.	6.77 ¹ / ₂
Bánáti	1800	79. ³	6.75
"	5000	79. ³	6.65
Bácskai	2500	78. ³	6.75
Ó-Bocsei	1200	79.	6.80
"	2500	78. ⁷	6.75
Serleai	8000	75. ³	5.25
Zab	100		6.25
"	100		6.05
"	100		5.90
"	100		5.85
"	100		5.75

Határvidéküzlet: Amerikából érkezt szilárdabb jegyzések dacára nálunk teljesen változatlanul indult, buza ma igen osekély fizlet mellett változatlanul zárult. Tengeri lanyhábbban indult igen gyenge vásárlási kedv következtében 2-3 krral lanyhábbban zárult is. Zab és rozs gyengék.

Zárul 11 órakor

Buza márczius-április 1894	6.90-6.91
Buza szeptember-október 1894	6.55-6.57
Tengeri május-junius 1894	5.47-5.48
Tengeri őszre	6.12-6.13
Zab márczius-április 1894	5.94-5.96
Zab őszre	5.94-5.96
Káposztarepoze	10.50-10.55

Külföld: New-York: buzára $\frac{1}{8}$ - $\frac{1}{2}$, tengerire $\frac{1}{4}$ - $\frac{5}{8}$ szilárdabb, Chicago: buzára $\frac{1}{8}$ - $\frac{5}{8}$, tengerire $\frac{1}{8}$ - $\frac{5}{8}$ szilárdabb, Páris szilárd, London és Liverpool tartott.

Ertéktőzsde: A tegnapi igen gyenge magán forgalom mellett lanyhább arfolyamok jegyeztettek. Ma szintén igen lanyhább indult, de később a nemzetközi papírok némileg meg-szilárdultak.

Zárul 11 órakor:

Oszták hitelrészvény	401.70
Magyar hitelrészvény	392.50
Oszták államvasut	397.—
Rima-Murányi	272.—
Déli vasut	105.75

Az aradi közuti vaspálya és téglyagyár részvénytársaság forgalmi kimutatása. Szállított 1894. decz. 16-tól 31-ig 15,468 személy, bevétel 1504 frt 60 kr. Szállított 1893. decz. 16-tól 31-ig 15,368 személy, bevétel 1513 frt 05 kr. Szállított 1894. jan. 1-től decz. 31-ig 441129 személy, bevétel 43467 frt 55 kr. Szállított 1893. jan. 1-től decz. 31-ig 447,216 személy, bevétel 44242 frt — kr. Szállított 1894. decz. 16-tól 31-ig 3310860

kilogramm teher, bevétel 1588 frt 31 kr. Szállított 1893. deczember 16-tól 31-ig 2944040 kilogramm teher, bevétel 1404 frt 41 kr. Szállított 1894. jan. 1-től decz. 31-ig 80123840 kilogramm teher, bevétel 85650 frt 41 kr. Szállított 1893. jan. 1-től decz. 31-ig 80404060 kilogramm teher, bevétel 34368 frt 86 kr.

Szeszüzlet.

— Január 2. —

Mai jegyzéseink: Készáru nagyban nyers szesz 58.—, kicsinyben 58.50 hordó nélkül per 100 liter $\frac{1}{2}$ beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, január 2. d. u. 5 óra.

	Irányzat	100 kg. ár	frttól	frtíig
Buza bánági uj		6.55	6.80	
Buza tiszavidéki		6.60	6.85	
Buza pestvidéki		6.55	6.80	
Buza fejezmegyei		6.55	6.80	
Buza bácskai		6.85	6.90	
Rozs uj, I-ső rendű		5.30	5.35	
Rozs uj, II-od rendű		6.25	6.30	
Arpa takarmány		5.80	6.—	
Arpa égetni való		6.25	6.80	
Arpa sörfőzdei		7.15	8.15	
Zab		5.80	6.20	
Tengeri bánági		5.70	5.80	
Tengeri másnemű		5.80	5.70	
Káposzta-repoze bánági				
Köles		6.—	6.60	
Buza szept.-okt.		6.93	6.94	
Buza márcz.-ápr.		6.59	6.60	
Buza máj.-jun.				
Rozs szept.-okt.				
Tengeri jul.-aug.				
Tengeri aug.-szept.				
Tengeri októberre				
Zab márcz.-ápr.		5.94	5.96	
Zab szept.-okt.				
Káposzta-repoze aug.-szept. 1894.		10.50	10.55	

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Mindazon tisztelt jóbarátaink és olvasóink, kik a szerkesztőségnek boldog új évet kívántak, e helyen fogadják viszont a mi legjobb ohajtásainkat is.

Az „Aradi Közlöny” szerkesztősége.

VIZJELZÉS.

1894. évi január hó 2-án reggel 8 órakor észlelt vizállások, időjárás és hőfokok a marosi és tiszai vizmérőzén.

Észlelési állomás	Hőmérők C°	Időjárás	Vizállás	
			ostimétr.	ostimétr.
Branyicska	— 1°	havas	— 32	jég rajlás
Arad	— 2°	havas	— 24	11
Makó	— 3°	havas	— 28	14
Szeged	— 2°	havas	— 52	15
Gyoma	—	—	—	—

A + jel a 0 feletti hőmérsék és vizállásokat jelzi. A — jel a 0 alatti hőmérsék és vizállásokat jelzi. Arad, 1894. január 2.

A m. kir. folyammérőszki hivatal.

Aradvárosi

Évadbérlet
90. szám.

színház.

Havibérlet
10. szám.

Csütörtökön, 1895. január 3-án

Mongodin ur felesége.

Bohózat 3 felvonásban. Írták: Ernest Blum és Raul Tóthé. Fordította: Fenyéri Mór.

SZEMÉLYEK:

Mongodin	Rónasséki.
Rosalie, neje	Lubrinco J.
Lucienne, Rosalie, unokahuga	Kőrösi J.
Monteplat Clorinda	Delli Emma.
Fougerolles Róbert, festő	Tompa K.
Raboteau Savinnien, egyleti titkár	Szendrei M.
Berneret	Balassa J.

Kezdeté 7 órakor.

KIS LOTTO.

Brünni:

89, 90, 84, 27, 39.

Felölös szerkesztő: Vass Geza.

Arad szabad királyi város kapitányi hivatalától.

17388/1894.

Hirdetmény.

A nagyméltóságu kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak 82087. sz. a. kelt leirata alapján értesitem az érdekelteket, hogy Fiume város területén a házalás a házalási szabályok 17. §-ában és az ezen szakaszt kiegészítő későbbi rendeletekben bizonyos vidékek lakóinak biztosított jogok épségben tartása mellett tiltva van.

Arad, 1894. december hó 15-én.

Sarlot Domokos főkapitány.

Magy. kir. államvasutak. Üzletvezetőség Aradon.

23806/I. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak Piski állomásán levő pályavendéglő bérletére ezennel zárt ajánlatu pályázat hirdettetik.

A bérlet 1895. évi május 1-vel kezdődik és tart ezen időponttól számított három éven át, vagyis 1898. évi április hó 30-áig.

A bérleti feltételek a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének I. osztályában a rendes hivatalos órákban megtekinthetők, miért is ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy azokat ismerik és egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

Az 50 kros bélyeggel és a borítékon «Ajánlat a piskii pályavendéglő bérletére» felirattal

ellátott ajánlatok lepecsételve 1895. évi márczius hó 15-én déli 12 óráig alulírott üzletvezetőség I. osztályánál nyújtandók be.

Bánatpénz fejében 100 frt azaz egyszáz forint készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb 1895. évi márczius hó 14-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége gyűjtőpénztáránál Aradon letendő.

Takarékpénztári betétkönyvek letét gyanánt nem fogadtatnak el.

Ezen feltételektől eltérő vagy nem a kitűzött határidőre beérkezett ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Az ajánlatok között a választás szabadon, a bérösszegre való tekintet nélkül történik.

Aradon, 1894. október hó 9-én.

Az üzletvezetőség.

VASUTI VONATOK MENETRENDJE

Érvényes 1894. évi október hó 1-től.

Budapest—Arad.

Table with 4 columns: Station, Indul, reggel, délut. este. Rows include BUDAPEST, Szolnok, Csaba, Kétegyháza, Lőkősháza, Kurtics, Sofronya, ARAD érkezik.

Arad—Budapest.

Table with 4 columns: Station, indul, d. e., reggel este. Rows include ARAD, Sofronya, Kurtics, Lőkősháza, Kétegyháza, Csaba, Szolnok, BUDAPEST érkezik.

Erdély felé.

Table with 5 columns: Station, indul, d. u., reggel, d. u., este. Rows include ARAD, Glogovác, Gyorok, Paulis, Radna-Lippa, Konop, Berzova, Tótvár, Soborsin, Piski, Gyulafehvár, Tövis érkezik.

Erdély felől.

Table with 5 columns: Station, indul, éjjel, délut. este. Rows include Tövis, Gyulafehvár, Piski, Soborsin, Tótvár, Berzova, Konop, Radna-Lippa, Paulis, Gyorok, Glogovác, ARAD érkezik.

Arad—Csaba—Nagyvárad.

Table with 4 columns: Station, indul, reggel, délut. este. Rows include ARAD, Sofronya, Kurtics, Lőkősháza, Kétegyháza, Kigyós, Csaba, NAGYVÁRAD érkezik.

Nagyvárad—Csaba—Arad.

Table with 5 columns: Station, indul, délelőtt, délután, este. Rows include NAGYVÁRAD, Csaba, Kig és, Kétegyháza, Lőkősháza, Kurtics, Sofronya, ARAD érkezik.

Arad—Temesvár.

Table with 5 columns: Station, indul, reggel, d. e., délut. este. Rows include ARAD, Uj-Arad, Németságh, Vinga, Orczifalva, Merezifalva, Szt.-András, TEMESVÁR érkezik.

Temesvár—Arad.

Table with 5 columns: Station, indul, reggel, d. u., éjjel. Rows include TEMESVÁR, Szt.-András, Merezifalva, Orczifalva, Vinga, Németságh, Uj-Arad, ARAD ér.

Uj-Szt.-Anna—Kétegyháza.

Table with 5 columns: Station, indul, d. e., este. Rows include UJ-SZT.-ANNA, Simánd, Kisjenő-Erdőhegy, Székudvar, Sikió, Ottlaka, Elek, KÉTEGYHÁZA érkezik.

Kétegyháza—Uj-Szt.-Anna.

Table with 5 columns: Station, indul, reggel, d. u., este. Rows include KÉTEGYHÁZA, Elek, Ottlaka, Sikió, Székudvar, Kisjenő-Erdőhegy, Simánd, UJ-SZT.-ANNA érkezik.

Mezőhegyes—Kétegyháza.

Table with 5 columns: Station, indul, reggel, este. Rows include MEZŐHEGYES, Kamarásmaj., Nesze, Kovács-háza, Bánhegyes, M.-Bodzás, Bánkut, KÉTEGYHÁZA ér.

Kétegyháza—Mezőhegyes.

Table with 5 columns: Station, indul, délután, reggel, este. Rows include KÉTEGYHÁZA, Bánkut, Megyes-Bodzás, Bánhegyes, Kovács-háza, Nesze, Kamarás-major, MEZŐHEGYES ér.

Arad—Szeged.

Table with 5 columns: Station, indul, reggel, d. e., d. u. Rows include ARAD, Szt.-Tamás, Pécska, Battonya, Tompa, Mezőhegyes, Csanád-Palota, Nagylak, Apátfalva, Makó, Kis-Zombor, SZEGED érkezik.

Szeged—Arad.

Table with 5 columns: Station, indul, d. u., este, reggel. Rows include SZEGED, Kis-Zombor, Makó, Apátfalva, Nagylak, Csanád-Palota, Mezőhegyes, Tompa, Battonya, Pécska, Szt.-Tamás, ARAD érkezik.

Arad—Gurahonoz.

Table with 5 columns: Station, indul, reggel, d. u., d. u. Rows include ARAD, Ötvenes, Zimánd-Ujfalu, Uj-Szt-Anna, Világos, Muszka-Magyarád, Pankota, Apatelek, Borosjenő, Bokszeg-Beél, Borossebes-Buttyin, Almás-Alosill, GURAHONCZ érkezik.

Gurahonoz—Arad.

Table with 5 columns: Station, indul, reggel, d. u., reggel. Rows include GURAHONCZ, Almás-Alosill, Borossebes-Buttyin, Bokszeg-Beél, Borosjenő, Apatelek, Pankota, Muszka-Magyarád, Világos, Uj-Szt-Auna, Zimánd-Ujfalu, Ötvenes, ARAD érkezik.

Borosjenő—Csermő.

Table with 5 columns: Station, indul, délelőtt, este. Rows include Borosjenő, Csermő érkezik.

Csermő—Borosjenő.

Table with 5 columns: Station, indul, reggel, délután. Rows include Csermő, Borosjenő érkezik.

Aradvármegye alispánjától.

24879/894.

I. 1-2.

Árlejtési hirdetmény.

Az aradvármegye törvényhatósági bizottsága által megállapított 1895. és 1896. évi ut-fentartási költségvetés keretén belül, a vármegyei törvényhatósági utakra szükségelt fedanyagok termelése és szállítása iránt 1895. évi január hó 28-ik napján d. e. 9 órakor Aradvármegye alispáni irodájában zárt ajánlatok elfogadásával kapcsolatos nyilvános szóbeli árlejtés fog tartatni.

Mely árlejtési tárgyalásra vállalkozni szándékozók ezennel meghívattak.

A zárt ajánlatok borítékán határozottan kitéendő az, hogy az ajánlat az alábbi csoportok melyikére, azaz mely vonalra, s illetőleg annak mely kilométer közötti szakaszára vonatkozik, s bánompénzül az ajánlathoz készpénz vagy óvadékképes értékpapirokban a kikiáltási ár 5%-a csatolandó, mivel ezen feltételeknek meg nem felelő zárt ajánlat figyelembe vétetlennem fog.

Szóbeli árlejtők az árlejtés megkezdése előtt szintén a kikiáltási ár 5%-át tartoznak készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban bánompénzül letenni, mely ebbeli bánompénz a vállalat elnyerése esetén, úgy az írásbeli ajánlkozók, mint a szóbeli árlejtők által a vállalati összeg 10%-ának megfelelő óvadékra kiegészítendő.

Az 1895. évben kiállítandó fedanyag a következő:

I. Az arad-zámi ut 0-103 kilométer szakaszára, továbbá a soborsin-valemarei ut, valamint a soborsini és berzovai indóházi utra 1500 garmad rostált kavics 6328 frt 75 kr kikiáltási árral.

II. A mikalaka-nagyhalmágyi ut 0-38 klmt. szakaszára 502 garmad törtkő 4216. frt kikiáltási árral.

II a) A mikalaka-nagyhalmágyi ut 38-139 klmt. szakaszára 2150 garmad rostált kavics 12352 frt 25 kr kikiáltási árral.

III. A világos-paulisi utra 240 garmad törtkő és rostált kavics 1743 frt 37 kr kikiáltási árral.

IV. A muszka-silingyia-buttyini utra 381 garmad törtkő és rostált kavics 3011 frt 13 kr kikiáltási árral.

V. A pankota-szt.-anna-kurticsi utra 303 garmad törtkő és rostált kavics 2743 frt 25 kr kikiáltási árral.

VI. A szőlős-zaránd-nadabi utra 185 garmad rostált kavics 1924 frt 65 kr kikiáltási árral.

VII. A szőlős-csermő-talpai utra 935 garmad rostált kavics és törtkő 7792 frt 20 kr kikiáltási árral.

VIII. a borosjenő-sikulai utra 140 garmad rostált kavics 698 frt 60 kr kikiáltási árral.

IX. A bokszeg beéli utra 70 garmad rostált kavics 375 frt 90 kr kikiáltási árral.

X. A borossebes-buttyini utra 105 garmad rostált kavics 563 frt 85 kr kikiáltási árral.

XI. A borossebes-déznai utra 155 garmad rostált kavics 881 frt kikiáltási árral.

XII. A pankota-magyarád-ágrisi utra 135 garmad törtkő 689 frt 39 kr kikiáltási árral.

XIII. Az arad-tornyai utra 96 garmad rostált kavics 393 frt 35 kr kikiáltási árral.

XIV. Az arad-kurticsi utra 230 garmad rostált kavics 2333 frt 35 kr kikiáltási árral.

XV. A kurtics-szt.-márton-simándi utra 265 garmad rostált kavics 2632 frt 65 kr kikiáltási árral.

XVI. A kisjenő-seprős-csermői utra 1120 garmad kétszer rostált kavics 15070 frt 60 kr kikiáltási árral.

XVII. A miske-vadász-talpai utra 265 garmad törtkő és rostált kavics 3457 frt 70 kr kikiáltási árral.

XVIII. A gyoroki indóházi utra 30 garmad rostált kavics 172 frt 23 kr kikiáltási árral.

XIX. A zimánd-ujfalusi indóházi utra 10 garmad rostált kavics 29 frt 60 kr kikiáltási árral.

XX. Az uj szt.-annai indóházi utra 36 garmad rostált kavics 238 frt 35 kr kikiáltási árral.

XXI. A világos-muszka és pankotai indóházi utra 65 garmad törtkő 362 frt 97 kr kikiáltási árral.

XXII. A pécskai indóházi utra 100 garmad törtkő 1010 frt 40 kr kikiáltási árral.

XXIII. A ternova-kurtakéri indóházi utra 50 garmad rostált kavics 232 frt 80 kr kikiáltási árral.

XXIV. A borossebes-buttyini indóházi utra 30 garmad rostált kavics 161 frt 10 kr kikiáltási árral.

XXV. Az almás-alcilli indóházi utra 100 garmad rostált kavics 537 frt kikiáltási árral.

XXVI. A gurahonci indóházi utra 25 garmad rostált kavics 134 frt 25 kr kikiáltási árral.

XXVII. Az apateleki indóházi utra 40 garmad rostált kavics 240 frt kikiáltási árral.

XXVIII. A simánd-kisjenő-székudvar eleki és csermői indóházi utra 150 garmad törtkő 1672 frt 20 kr kikiáltási árral.

XXIX. Az arad-vizesi utra 44 garmad törtkő 663 frt 52 kr kikiáltási árral.

Az árlejtési és szállítási feltételek az árlejtés napjáig — az aradvármegyei kir. államépítészeti hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Aradon, 1894. évi december hó 29-én.

Szathmáry Gyula
alispán.

Holländer Ig.

alsómarosparti faraktárában

2. 1-3. mai naptól kezdve

a II-od osztályu tökéletes száraz cserfa ára 8 frt 50 kr,
a III-od osztályu tökéletes száraz cserfa ára 8 frt méterölenként.

Aradon, 1895. január hó 2-án.

Vinga r. t. város tanácsától.

6059/1894. I.

Pályázati hirdetmény.

Vinga r. t. város közönsége mint iskola fenntartó pályázatot hirdet a községi elemi iskolánál megüresedett tanítói állásra. Járandósága 660 frt évi fizetés, szabadlakás és a képviselő testület által meghatározandó 800 □-öl területű pótkert élvezete.

A községi óvodánál óvónői állásra 360 frt évi fizetés és szabad lakás. Két dajka állásra egyenként 180 frt évi fizetés és szinte szabad lakás, a fizetés azonban a működés megkezdésétől lesz csak folyóvá téve.

Felhívattak pályázni kívánók, hogy kedőleg felszerelt pályázati kérvényeiket legkésőbb 1895. évi január hó 20 ig a községi iskolaszék elnökénél nyujtsák be.

Vingán, 1894. december hó 25-én.

A városi tanács.

Pécskai járási főszolgabírósgától.

3495

1894

Pályázati hirdetmény.

A kisperegi körorvosi állás lemondás folytán üresedésbe jövén, ezen állásra, melyhez Kis-Pereg és Német-Pereg községek tartoznak, pályázat nyitattik és választási határidőül 1895. évi február hó 5-ik napjának d. e. 10 órája Kis-Pereg község-házához kitűzetik.

A körorvos javadalmazása: évi fizetés 600 frt, nappali látogatási díj 25 kr., éjjeli látogatási díj 1 frt, székhelyen a halottkémlésért 20 kr. A körorvos folyamodás esetére kézi gyógyszerért is tarthat.

A körorvos a körhöz tartozó Német-Pereg községben hetenként kétszer tartozik megjelenni, hova az illető község által díj nélkül szállittatik.

Pályázni kívánók az 1885. évi I. t. cz. 9. §-ában előirt minősítést igazoló okmányaikkal felszerelt kérvényüket 1895. évi február hó 4-ik napjának d. u. 5 óráig alólirotthoz beadhatják.

Pécska, 1894. évi november hó 27.

Vásárhelyi,
főszolgabíró.

3. 1-3

Arad sz. kir. város kapitányi hivatalától.

17702/1894.

Hirdetmény.

A beállott havazások esetén felhívattak a ház és telektulajdonosok, hogy házuk és telkük előtt elvonuló gyalogutról a havat mindannyiszor ahányszor szükséges, lesepertessék s olyankor pedig, midőn a gyalogjáró csuszós, azt apró homok vagy fűrészporral beszórassék, mivel ellen esetben a gyalogutak gondozása iránt alkotott szabályrendelet alapján szigoruan büntettetni fognak.

A házak udvaraiban összegyűlt s kihordatni szokott hómennyiség lerakóhelyéül a Maros meder, a szemét-lerakóhelyek a szárazhid baloldalán, a Hercz-féle fátalep mögött elterülő mélyedés, a nagyváradi-ut jobboldalán az élőviz-csatorna töltése mellett levő gödrös terület és a Kossuth-utca végén levő hid baloldalán az élőviz-csatorna balpartjáig elterülő mélyedés jelöltetik ki.

Arad, 1894. december 21.

Főkapitány ur távollétében:

Nyáry Béla
alkapitány.

Női, férfi és gyermek fehérneműek.

Kilényi C. és Társa

Arad, Andrassy-tér 20. (Arena épület.)

A „kék golyó“-hoz.

A közeledő saison változás beálltával bátorkodunk a nagyrabocsált közönséget, valamint mélyen tisztelt vevőinket értesíteni, hogy női divat közmű, rövidáru női ruhák és fehérnemű cikkekben álló raktárunkat az

őszi és téli idényre

mindennemű újdonságokkal dusan felszereltük, u. m.: legjobb minőségű mosásba szilartó parohetek, casánok és flanellek, téli szövete'c, Jäger alsó ruházat, harlonyák, keztyűk, sapkák, karbantuk, posztó és berliner kendők.

Nemkülönbön legjobb gyártmányu vászon, chiffon, canavász, olivat és asztal-neműekben, mely cikkek **ugy minőség mint olcsó ár tekintetében minden versenyt fölülmálnak.**

Midőn az eddig irányunkban tanusított becses pártfogást megköszönjük, kérjük azt a jövőben is fenntartani, miért is mint eddig, szolid és pontos kiszolgálást biztosítunk. Becces pártfogásért esd

812.

teljes tisztelettel

Kilényi C. és Társa.

Utazó és kézi bőröndök.

Női és férfi sapkák, gyermekruhák. Szőnyegek és paplanok.

Gyapjú és pamut keztyűk és harlonyák.